

Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılma Esasları

Mahmut Çolak

İş ve Sosyal Güvenlik Danışmanı

Sirküler No: 999

Tarih: 11.03.2024

Kısa Cevap

Genç işçi 15 yaşını tamamlamış, 18 yaşını tamamlamamış; **çocuk işçi** 14 yaşını bitirmiş, 15 yaşını doldurmamış ve ilköğretimini tamamlamış kişidir. Çalıştırma, okula devam ve mesleki eğitime engel olmayan işlerle sınırlıdır; işveren tecrübe eksikliği ve gelişim durumundan doğan risklere karşı koruma sağlamakla yükümlüdür. 18 yaşını doldurmayanlar, aşağıda sayılan tehlikeli iş ve ortamlarda **çalıştırılmaz**.

Tanımlar

Genç işçi, 15 yaşını tamamlamış, ancak 18 yaşını tamamlamamış kişi; **çocuk işçi**, 14 yaşını bitirmiş, 15 yaşını doldurmamış ve ilköğretimini tamamlamış kişidir.

Genel Esaslar

Çocuğun ve genç işçinin işe yerleştirilmesinde ve çalışması süresince güvenliği, sağlığı, bedensel, zihinsel, ahlaki ve psikososyal gelişimi, kişisel yatkınlık ve yetenekleri dikkate alınır.

Çocuk ve genç işçiler, okula devam edenlerin okula devamları ile okuldaki başarılarına engel olmayacak, meslek seçimi için yapılacak hazırlıklara ya da Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yeterliliği kabul edilen mesleki eğitime katılmasına engel olmayacak işlerde çalıştırılabilirler.

İşverenler çocuk ve genç işçilerin tecrübe eksikliği, mevcut veya muhtemel riskler konularında bilgisizlik veya tamamen gelişmiş olmamalarına bağlı olarak gelişmelerini, sağlık ve güvenliklerini tehlikeye sokabilecek herhangi bir riske karşı korunmalarını temin edeceklerdir.

Meslek Sahibi Genç İşçiler

3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu kapsamında mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarından mezun olan meslek sahibi 16 yaşını doldurmuş genç işçiler; sağlığı, güvenliği ve ahlakının tam olarak güvenceye alınması şartıyla ihtisas ve mesleklerine uygun işlerde **çalıştırılabilirler**.

Çalıştırılmayacağı İşler

Ayrıca yaş kayıtlarına bağlı olarak müsaade edilen işlerden olsalar dahi hazırlama, tamamlama ve temizleme işlerinde, alkol, sigara ve bağımlılığa yol açan maddelerin üretimi ve toptan satış işlerinde, parlayıcı, patlayıcı, zararlı ve tehlikeli maddelerin toptan ve perakende satış işleri ile bu gibi maddelerin imali, işlenmesi, depolanması işleri ve bu maddelere maruz kalma ihtimali bulunan her türlü işlerde, gürültü ve/veya vibrasyonun yüksek olduğu ortamlarda yapılan işlerde, aşırı sıcak ve soğuk ortamda çalışma gerektiren işlerde, sağlığa zararlı ve meslek hastalığına yol açan maddeler ile yapılan işlerde, radyoaktif maddelere ve zararlı ışınlarla maruz kalınması ihtimali olan işlerde, fazla dikkat isteyen ve aralıksız ayakta durmayı gerektiren işlerde, parça başı ve prim sistemi ile ücret ödenen işlerde, eğitim amaçlı işler hariç iş bitiminde evine veya ailesinin yanına dönmesine imkân sağlamayan işlerde, işyeri hekimi raporu ile fiziki ve psikolojik yeterliliklerinin üzerinde olan işlerde, eğitim, deney eksikliği, güvenlik konusunda dikkat eksikliği getirme ihtimali olan işlerde, para taşıma ve tahsilat işleri ile gece dönemine rastlayan sürelerde yapılan işlerde 18 yaşını doldurmamış işçiler **çalıştırılmaz**.

Sık Sorulan Sorular

Çocuk işçi kaç yaşında olabilir?

14 yaşını bitirmiş, 15 yaşını doldurmamış ve ilköğretimini tamamlamış olmak gerekir.

Genç işçi kimdir?

15 yaşını tamamlamış, ancak 18 yaşını tamamlamamış kişi.

Okula devam engellenebilir mi?

Hayır; çalıştırma okula devama, okuldaki başarıya ve mesleki eğitime engel olmayacak işlerle sınırlıdır.

Gece çalışması yapılabilir mi?

Hayır; gece dönemine rastlayan sürelerde 18 yaşını doldurmamış işçiler çalıştırılmaz.

Meslek sahibi 16 yaşındaki genç işçi için istisna var mı?

3308 sayılı Kanun kapsamındaki okul ve kurumlardan mezun olanlar, sağlık, güvenlik ve ahlakının güvenceye alınması şartıyla ihtisas ve mesleklerine uygun işlerde çalıştırılabilir.

Resmî Kaynaklar

- 4857 sayılı İş Kanunu (71'inci madde — çalıştırma yaşı ve çocukları çalıştırma yasağı; 73'üncü madde — gece çalıştırma yasağı)
- 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu
- Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

Bu sirküler genel bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Somut uygulamaya öncesinde ilgili resmî kaynakların güncel hâli ve şirketin özel koşulları ayrıca değerlendirilmelidir.

PROZON'DAN

Yazılım, danışmanlık ve ücretsiz araçlar

YAZILIM VE HİZMET

Bordro ve Özlük Yazılımı Karmaşık bordroyu tek motorda çalıştırın. prozon.net/bordro-ve-ozluk-yazilimi/	Bordro Outsource Operasyon bizde, ekran ve veri sizde. prozon.net/insan-kaynaklari/bordro-outsource/	Ar-Ge, Teknopark, TEKMER Kurgu, başvuru ve muafiyet süreçleri. prozon.net/yatirimlar-ve-ar-ge/
---	---	---

ÜCRETSİZ ARAÇLAR

Hesap Makineleri Bordro ve tazminat hesapları; üyelik gerekmez. prozon.net/hesap-makineleri/	Analiz Merkezi Teknopark ve teşvik analizleri. analiz.prozon.net	Yıllık Parametreler SGK ve vergi parametreleri, yıl yıl. prozon.net/yillik-parametreler/
--	---	---

GÜNCEL KALIN

Mevzuat Takvimi Beyan ve ödeme günleri tek takvimde. prozon.net/mevzuat-takvimi/	Mevzuat Sirkülerleri Haftada üç gün, ücretsiz e-posta bülteni. prozon.net/sirkuler/#bulten
---	---

Bu belge <https://prozon.net/sirkuler/cocuk-ve-genc-iscilerin-calistirilma-esaslari/> adresindeki sirkülerden 21.09.2026 06:04 tarihinde üretilmiştir. Mevzuat değişebilir; güncel metin için siteyi ziyaret edin. Sirküler, bilgilendirme amaçlıdır; somut olaylar için danışmanlarımızla görüşün.

Prozon Kurumsal Teknoloji Çözümleri A.Ş. · Artan Plaza, Bağlarbaşı, Feyzullah Cd. No:140 Kat:5, 34844 Maltepe / İstanbul · +90 216 808 02 39 · bilgi@prozon.net